European Workplace and Alcohol

Kluczowe wyniki, wnioski i zalecenia dotyczące polityki rozwiązywania problemów alkoholowych w miejscu pracy

Projekt EWA został zrealizowany dzięki wsparciu finansowemu pochodzącemu ze środków Unii Europejskiej z Programu Zdrowia Publicznego na lata 2009-2011.

W realizacje projektu byli zaangażowani przedstawiciele 13 państw europejskich dążąc do osiągnięcia następujących celów:

- zwiększenia świadomości społecznej na temat szkodliwych skutków spożywania alkoholu,
- wprowadzenia zmian systemowych w zakresie postaw wobec alkoholu w miejscu pracy zarówno na poziomie instytucjonalnym jak indywidualnym,
- redukcji szkód związanych z alkoholem takich jak: absencje w pracy, szkody zdrowotne i ekonomiczne.

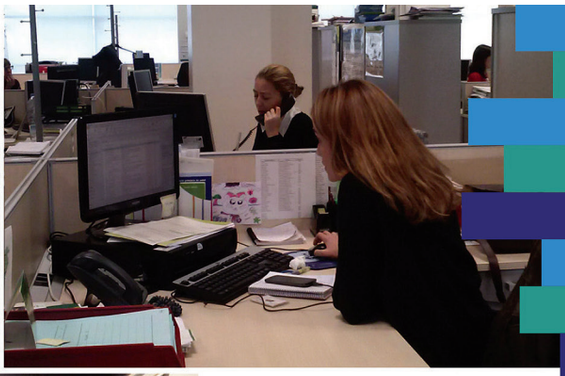

www.ewaproject.eu

Informacje ogólne

Najwyższy na świecie poziom spożycia alkoholu na osobę występuje w Europie i wciąż rośnie. Ma to bardzo negatywny wpływ na zdrowie i pracę. Szacuje się, że każdego roku 138 000 obywateli Unii Europejskiej w wieku od 15 do 64 lat umiera z powodu złego stanu zdrowia i obrażeń związanych z alkoholem. Spożycie alkoholu ma także istotne konsekwencje dla miejsc pracy w kontekście gospodarki, bezpieczeństwa i prawa. W badaniach nt. kosztów społecznych całkowite koszty spadku wydajności przedstawiane są jako główny element szkód czynionych przez alkohol w Unii Europejskiej. Stanowi to prawie połowę wszystkich kosztów społecznych spożywania alkoholu w Unii Europejskiej.

Fakty i liczby dotyczące alkoholu

- koszty społeczne związane z alkoholem w UE to 155,8 miliardów euro rocznie;
- wśród mężczyzn w wieku 15-29 lat 1 na 4 zgony następuje z powodu picia alkoholu;
- choroby przewlekłe, w przypadku których alkohol jest trzecim w kolejności czynnikiem ryzyka, znajdują się wśród głównych zagrożeń obok kryzysów fiskalnych i przewiduje się, że ich koszty dla gospodarki światowej w ciągu dwóch kolejnych dekad wyniosą ponad 22 biliony euro;
- alkohol jest głównym czynnikiem ryzyka w wypadkach; 1 na 4 zgony w wypadkach drogowych następuje na skutek spożycia alkoholu;
- alkohol jest czynnikiem ryzyka w przypadku ok. 60 chorób, takich jak rak, marskość wątroby i inne.

Spożywanie alkoholu w godzinach pracy lub wcześniej, w połączeniu z nadmiernym piciem alkoholu w ogóle, sprawia, że wzrasta prawdopodobieństwo wypadków, może wpływać na wydajność, absencje i prezentyzm[1] pracowników oraz prowadzić do strat w produkcji. Może mieć także szkodliwy wpływ na atmosferę w miejscu pracy i na wizerunek organizacji. Wszystkie wymienione konsekwencje spożywania alkoholu mogą zmniejszać rentowność firmy.

Rozwiązywanie problemów związanych ze spożywaniem alkoholu, choć zawsze wskazane, jest szczególnie istotne w okresach trudności gospodarczych, gdyż nadużywanie alkoholu zwiększa ryzyko bezrobocia u pojedynczych pracowników, a także wpływa negatywnie na wydajność organizacji oraz już i tak zawężone zyski. Zajmowanie się problemami alkoholowymi może również pośrednio przynieść korzyści rodzinom, przyjaciołom, a także szerszej społeczności: inne osoby ponoszą takie same koszty społeczne i zdrowotne nadużywania alkoholu jak sam pijący.

Fakty i liczby dotyczące alkoholu i miejsca pracy

- alkohol odpowiada za spadek wydajności w UE o wartości 74 miliardów euro rocznie;
- alkohol wpływa negatywnie na zdrowie prawie 25% pracowników w największych firmach;
- uczestnikami ok. 20-25% wszystkich wypadków w pracy są osoby znajdujące się pod wpływem alkoholu, które robią krzywdę sobie lub innym, w tym współpracownikom.

Kluczowe wyniki i wnioski

W ciągu trzech ostatnich lat projekt „Europejskie miejsca pracy a alkohol" (EWA), który jest współfinansowany przez Komisję Europejską, miał za zadanie zwiększenie wiedzy nt. sposobu, w jaki działania w środowisku pracy mogą pozytywnie wpływać na świadomość, postawy, polityki i zachowania dotyczące alkoholu. W ramach projektu przyjęto usystematyzowane i iteracyjne podejście obejmujące:

- kompleksowy przegląd dowodów naukowych dot. oddziaływania alkoholu w miejscu pracy;
- serię studiów przypadków istniejących dobrych zwyczajów w zakresie zajmowania się kwestiami związanymi z alkoholem w miejscu pracy;
- opracowania, przeprowadzania oraz oceny innowacyjnych i opartych na dowodach działań dotyczących problemów alkoholowych w 55 miejscach pracy z udziałem 9 400 pracowników w 11 krajach europejskich. Pracodawcy pochodzili zarówno z sektora publicznego, jak i prywatnego, z małych i dużych przedsiębiorstw.

[1] *prezentyzm (ang. presenteeism) występuje w sytuacji gdy pracownik jest obecny w pracy pomimo choroby, w wyniku czego nie pracuje wystarczająco wydajnie.*

Działania w miejscu pracy odbywały się w różnych warunkach socjoekonomicznych, politycznych i kulturowych. Podobnie, liczne kraje zaangażowane w projekt mają również odmienne rozwiązania i tradycje związane z praktykami w miejscu pracy, a także przepisy dotyczące miejsca pracy, BHP i warunków pracy. Stąd w projekcie EWA przyjęto elastyczne, choć usystematyzowane, podejście do działań w miejscu pracy, które odzwierciedliło tę różnorodność, a jednocześnie zachowało wspólne ramy.

Działania w miejscu pracy sklasyfikowano jako programy podstawowe, średniozaawansowane i kompleksowe.

Kluczowe elementy tych działań to:

- podnoszenie świadomości;
- ocena, przegląd i doskonalenie polityki dotyczącej alkoholu w miejscu pracy;
- szkolenie dotyczące budowania potencjału;
- krótkie interwencje i doradztwo;
- programy usystematyzowane obejmujące: zasady kierowania do specjalistów, badania na obecność alkoholu, jeżeli są zasadne, i kontrolowanie istniejących procedur.

Kluczowe wnioski z projektu EWA wskazują, że:

- spożywanie alkoholu ma bardzo negatywny wpływ na wykonywaną pracę;
- działania nakierowane na problemy alkoholowe w miejscu pracy mogą pomóc zmienić postawy, podnieść świadomość i zmienić zachowania związane ze spożywaniem alkoholu wśród pracowników;
- działania nakierowane na problemy alkoholowe są dobrze odbierane i cenione zarówno przez pracodawców, jak i pracowników;
- programy podstawowe, zwłaszcza gdy prowadzą do wprowadzenia lub udoskonalenia polityk dotyczących problemów alkoholowych w miejscu pracy, są wartościowe, ale to programy kompleksowe mają największe szanse na zmianę zachowań.

Doświadczenie projektu EWA wskazuje także, że:

- w Europie występuje duża różnorodność zarówno w przekazie, jak i skali wdrażania istniejących programów dotyczących problemów alkoholowych w miejscu pracy;
- warto włączyć programy obejmujące problemy alkoholowe do szerszych działań związanych ze zdrowiem i dobrym samopoczuciem, które kierowane są do środowiska pracy i pracowników;
- angażowanie małych przedsiębiorstw może być szczególnie trudne;
- potrzeba więcej badań dot. skuteczności i opłacalności interwencji w miejscu pracy.

Zalecenia dotyczące realizacji polityki w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych

Wnioski i dowody zebrane w ramach projektu EWA, w tym przegląd aktualnego stanu wiedzy, studiów przypadków i działań pilotażowych, pozwalają na przekazanie zaleceń projektu EWA na poziomie unijnym, krajowym, regionalnym, a także firmowym/instytucjonalnym. Polityka dotycząca problemów alkoholowych powinna stanowić priorytet programów europejskich, narodowych, regionalnych oraz dotyczących zdrowia publicznego, a projekt EWA potwierdza znaczenie dalszego stosowania istniejących i opartych na dowodach zaleceń, polityk i przepisów na rzecz zmniejszenia spożywania alkoholu i szkód z tego wynikających, w tym zakazu reklamy, opodatkowania, cen minimalnych i oznaczeń zdrowotnych. Czerpiąc z projektu EWA, dalsze zalecenia na poziomie unijnym, krajowym i regionalnym obejmują:

Zalecenia dla twórców polityki na poziomie unijnym, krajowym i regionalnym

- polityka i działania w zakresie zdrowia publicznego powinny koncentrować się na miejscach pracy jako środowisku promocji zdrowia w kontekście alkoholu i wspierać powszechne stosowanie kompleksowych rozwiązań;
- polityka dotycząca problemów alkoholowych powinna być nakierowana na podnoszenie świadomości wśród firm/instytucji i ich organów przedstawicielskich nt. oddziaływania alkoholu na bezpieczeństwo, wyniki, wydajność i reputację, oraz promować "wolne od alkoholu" miejsca pracy – a jeżeli to możliwe, to także współpracę z innymi firmami i instytucjami w celu wykorzystania stosowanych przez partnerów sposobów działania.

Kluczowe wnioski z projektu EWA dla firm i instytucji wskazują, że:

Zalecenia dla firm i organizacji

- przyjęcie kompleksowej, spisanej polityki dotyczącej problemów alkoholowych w miejscu pracy celem wywarcia długoterminowego wpływu;
- wdrożenie programów dotyczących zdrowia uwzględniających problematykę alkoholu w zakresie, w jakim pozwalają na to zasoby – w tym w ramach większych programów dotyczące zdrowia i dobrego samopoczucia;
- aktywne działanie na rzecz uczynienia miejsc pracy "wolnymi od alkoholu";
- dokonanie przeglądu metod pracy i stylów zarządzania, które mogą powodować stres oraz utrwalać lub zaostrzać nadmierne spożywanie alkoholu;
- w przypadku gdy firmy posiadają doświadczenie w zakresie polityk i realizacji działań dotyczących problemów alkoholowych – rozważenie przyjęcia roli orędownika w celu zaangażowania innych firm i instytucji;
- wykorzystywanie podręcznika EWA jako zaleceń dotyczących dobrych zwyczajów w zakresie obowiązujących zasad i praktyk w miejscu pracy.

Associated Partners

securex human capital matters · Trinity College Dublin · Fundacja Romtens · Liverpool City Council · euro care · ULSS10 · Alcohol Focus Scotland · Partners in Prolepsis · Zavod za javno zdravstvo Zagrebačke županije · PARDA · Instytut Medycyny Pracy im. prof. J. Nofera · Generalitat de Catalunya Departament de Salut · health@work · Fundació Clínic Barcelona

Collaborating Partners

World Health Organization Regional Office for Europe · Istituto Superiore di Sanità · STAP · DHS Deutsche Hauptstelle für Suchtfragen e.V. · SICAD · National Institute of Public Health · Republic of Slovenia Ministry of Health

Led by: Generalitat de Catalunya Departament de Salut

In collaboration with: health@work

Co-financed by: Executive Agency for Health and Consumers

Contact us

EWA - European Workplace and Alcohol

ewa@gencat.cat | www.ewaproject.eu

European Workplace and Alcohol